

KPC

Kodeks postępowania cywilnego

NOWELIZACJE KPC 2023

12. WYDANIE

KPC

Kodeks postępowania cywilnego

Stan prawny na 8 maja 2023 r.

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

12. WYDANIE

Wolters Kluwer

WARSZAWA 2023

Stan prawny na 8 maja 2023 r.

Wydawca
Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący, opracowanie redakcyjne
Mariusz Kurzyński

Tytuły umieszczone nad jednostkami redakcyjnymi
i wyróżnione tekstem pogrubionym pochodzą
od wydawnictwa i nie są częścią aktu normatywnego.

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8328-749-2
12. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego	19
TYTUŁ WSTĘPNY. PRZEPISY OGÓLNE	21
CZĘŚĆ PIERWSZA. POSTĘPOWANIE ROZPOZNAWCZE	25
KSIĘGA PIERWSZA. PROCES	25
TYTUŁ I. SĄD	25
DZIAŁ I. Właściwość sądu	25
Rozdział 1. Właściwość rzeczowa	25
Oddział 1. Podstawy właściwości	25
Oddział 2. Wartość przedmiotu sporu	27
Rozdział 2. Właściwość miejscowa	29
Oddział 1. Właściwość ogólna	29
Oddział 2. Właściwość przemienna	30
Oddział 3. Właściwość wyłączna	32
Oddział 4. Przepisy szczególne	33
DZIAŁ II. Skład sądu	35
DZIAŁ III. Wyłączenie sędziego	36
TYTUŁ II. PROKURATOR	40
TYTUŁ III. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	41
TYTUŁ IIIA. PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY	43

TYTUŁ IIIB. POWIATOWY (MIEJSKI) RZECZNIK KONSUMENTÓW	43
TYTUŁ IIIC. PODMIOTY UPRAWNIONE DO UDZIAŁU W POSTĘPOWANIU NA PODSTAWIE ODRĘBNYCH PRZEPISÓW	44
TYTUŁ IV. STRONY	44
DZIAŁ I. Zdolność sądowa i procesowa	44
DZIAŁ II. Współuczestnictwo w sporze	47
DZIAŁ III. Interwencja główna i uboczna	48
DZIAŁ IV. Przypozwanie	50
DZIAŁ V. Pełnomocnicy procesowi	51
TYTUŁ V. KOSZTY PROCESU	56
DZIAŁ I. Zwrot kosztów procesu	56
DZIAŁ II. Pomoc prawna z urzędu	62
TYTUŁ VI. POSTĘPOWANIE	70
DZIAŁ I. Przepisy ogólne o czynnościach procesowych	70
Rozdział 1. Pisma procesowe	70
Rozdział 2. Doręczenia	79
Rozdział 3. Posiedzenia sądowe	91
Rozdział 4. Terminy	99
Rozdział 5. Uchybienie i przywrócenie terminu	100
Rozdział 6. Zawieszenie postępowania	101
DZIAŁ II. Postępowanie przed sądami pierwszej instancji	107
Rozdział 1. Mediacja i postępowanie pojednawcze	107
Oddział 1. Mediacja	107
Oddział 2. Postępowanie pojednawcze	114
Rozdział 2. Pozew	115
Rozdział 2a. Organizacja postępowania	123
Rozdział 3. Rozprawa	135
DZIAŁ III. Dowody	142
Rozdział 1. Przedmiot i ocena dowodów	142

Rozdział 2. Postępowanie dowodowe	143
Oddział 1. Przepisy ogólne	143
Oddział 2. Dokumenty	146
Oddział 3. Zeznania świadków	150
Oddział 4. Opinia biegłych	155
Oddział 5. Ogłędziny	159
Oddział 6. Przesłuchanie stron	160
Oddział 7. Inne środki dowodowe	161
Rozdział 3. Zabezpieczenie dowodów	162
DZIAŁ IV. Orzeczenia	164
Rozdział 1. Wyroki	164
Oddział 1. Wydanie wyroku	164
Oddział 2. Natychmiastowa wykonalność wyroków	170
Oddział 3. Wyroki zaoczne	172
Oddział 4. Sprostowanie, uzupełnienie i wykładnia wyroków	175
Rozdział 1a. Nakazy zapłaty	176
Rozdział 2. Postanowienia sądu	177
Rozdział 3. Prawomocność orzeczeń	180
DZIAŁ V. Środki odwoławcze	182
Rozdział 1. Apelacja	182
Rozdział 1 ¹ . (uchylony)	192
Rozdział 2. Zażalenie	192
DZIAŁ Va. Skarga kasacyjna	200
DZIAŁ Vb. Skarga na orzeczenie referendarza sądowego	207
DZIAŁ VI. Wznowienie postępowania	208
DZIAŁ VII. (uchylony)	213
DZIAŁ VIII. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	213
TYTUŁ VII. POSTĘPOWANIA ODRĘBNE	218

DZIAŁ I. Postępowanie w sprawach małżeńskich	218
Rozdział 1. Przepisy ogólne	218
Rozdział 2. Sprawy o rozwód i o separację	220
Rozdział 3. Inne sprawy	223
DZIAŁ II. Postępowanie w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi	225
DZIAŁ IIa. Postępowanie w sprawach gospodarczych	228
<i>DZIAŁ IIb . Postępowanie z udziałem konsumentów .....</i>	<i>234</i>
DZIAŁ III. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	235
Rozdział 1. Przepisy ogólne	235
Rozdział 2. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy	242
Rozdział 3. Postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych	244
DZIAŁ IV. Postępowanie w sprawach o naruszenie posiadania	250
DZIAŁ IVa. Postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów oraz w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową	250
Rozdział 1. (uchylony)	250
Rozdział 2. (uchylony)	250
DZIAŁ IVb. (uchylony)	257
DZIAŁ IVc. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji energetyki	258
DZIAŁ IVd. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji telekomunikacji i poczty	261
DZIAŁ IVe. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji transportu kolejowego	264
DZIAŁ IVf. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji rynku wodno-kanalizacyjnego	266

DZIAŁ IVg. Postępowanie w sprawach własności	
intelektualnej	269
Rozdział 1. Przepisy ogólne	269
Rozdział 2. Zabezpieczenie środka dowodowego	271
Rozdział 3. Wyjawienie lub wydanie środka	
dowodowego	274
Rozdział 4. Wezwanie do udzielenia informacji	276
Rozdział 5. Powództwa szczególne	280
DZIAŁ V. Postępowanie nakazowe i upominawcze	283
Rozdział 1. Przepisy ogólne	283
Rozdział 2. Postępowanie nakazowe	285
Rozdział 3. Postępowanie upominawcze	288
DZIAŁ VI. Postępowanie uproszczone	288
DZIAŁ VII. Europejskie postępowania w sprawach	
transgranicznych	293
Rozdział 1. Europejskie postępowanie nakazowe	293
Rozdział 2. Europejskie postępowanie w sprawie drobnych	
roszczeń	295
DZIAŁ VIII. Postępowania elektroniczne	297
Rozdział 1. Elektroniczne postępowanie upominawcze	297
KSIĘGA DRUGA. POSTĘPOWANIE NIEPROCESOWE	300
TYTUŁ I. PRZEPISY OGÓLNE	300
TYTUŁ II. PRZEPISY DLA POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW	
SPRAW	309
DZIAŁ I. Sprawy z zakresu prawa osobowego	309
Rozdział 1. Uznanie za zmarłego i stwierdzenie zgonu	309
Oddział 1. Postępowanie o uznanie za zmarłego	309
Oddział 2. Postępowanie o stwierdzenie zgonu	312
Oddział 3. Uchylenie postanowień orzekających uznanie	
za zmarłego lub stwierdzenie zgonu	313
Rozdział 2. Ubezwłasnowolnienie	314

Oddział 1. Przepisy ogólne	314
Oddział 2. Doradca tymczasowy	315
Oddział 3. Postępowanie	316
DZIAŁ Ia. Sprawy o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	320
<i>DZIAŁ Ia. Sprawy o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia .....</i>	320
<i>DZIAŁ Ia. Sprawy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej .....</i>	320
DZIAŁ II. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli	330
Rozdział 1. Sprawy małżeńskie	330
Rozdział 2. Inne sprawy rodzinne oraz sprawy opiekuńcze	333
Oddział 1. Przepisy ogólne	333
Oddział 2. Sprawy z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi	339
Oddział 3. Sprawy o przysposobienie	345
Oddział 4. Sprawy z zakresu opieki	349
Oddział 5. Sprawy o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką	351
Oddział 6. Sprawy dotyczące wykonywania kontaktów z dzieckiem	357
Rozdział 3. Sprawy z zakresu kurateli	359
DZIAŁ III. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego	362
Rozdział 1. Przepisy ogólne	362

Rozdział 2. Stwierdzenie zasiedzenia	363
Rozdział 2a. Przepadek rzeczy	364
Oddział 1. Przepadek rzeczy na podstawie prawa celnego	364
Oddział 2. Przepadek pojazdów	365
Rozdział 3. Zarząd związany ze współwłasnością i użytkowaniem	365
Rozdział 4. Zniesienie współwłasności	366
Rozdział 5. Ustanowienie drogi koniecznej i służebności przesyłu	369
Rozdział 6. Postępowanie wieczystoksięgowe	370
DZIAŁ IV. Sprawy z zakresu prawa spadkowego	376
Rozdział 1. Zabezpieczenie spadku, wykaz inwentarza i spis inwentarza	376
Rozdział 2. Przyjęcie lub odrzucenie spadku	384
Rozdział 3. Ogłoszenie testamentu	385
Rozdział 4. Wyjawienie przedmiotów spadkowych	387
Rozdział 5. Przesłuchanie świadków testamentu ustnego	389
Rozdział 6. Sprawy dotyczące wykonawcy testamentu	389
Rozdział 6a. Sprawy dotyczące zarządu sukcesyjnego	390
Rozdział 7. Zarząd spadku nieobjętego	391
Rozdział 8. Stwierdzenie nabycia spadku i przedmiotu zapisu windykacyjnego	392
Rozdział 9. Dział spadku	396
Rozdział 10. Inne sprawy spadkowe	398
DZIAŁ IVa. Sprawy z zakresu przepisów o przedsiębiorstwach państwowych i o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego	399
DZIAŁ IVb. Sprawy z zakresu prawa pracy	401
DZIAŁ V. Sprawy depozytowe	402

Rozdział 1. Złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego	402
Rozdział 2. Zwrot depozytu sądowego składającemu i wydanie depozytu sądowego uprawnionemu	406
Rozdział 3. Postępowanie w sprawach o stwierdzenie likwidacji niepodjętego depozytu	407
DZIAŁ VI. Postępowanie rejestrowe	408
KSIĘGA TRZECIA. (uchylona)	413
KSIĘGA CZWARTA. POSTĘPOWANIE W RAZIE ZAGINIĘCIA LUB ZNISZCZENIA AKT	413
CZĘŚĆ DRUGA. POSTĘPOWANIE ZABEZPIEZAJĄCE	416
TYTUŁ I. PRZEPISY OGÓLNE	417
TYTUŁ II. ZABEZPIECZENIE ROSZCZEŃ PIENIĘŻNYCH	425
TYTUŁ III. INNE WYPADKI ZABEZPIECZENIA	432
CZĘŚĆ TRZECIA. POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE	441
TYTUŁ I. PRZEPISY OGÓLNE	441
DZIAŁ I. Organy egzekucyjne, ich właściwość i postępowanie w ogólności	441
DZIAŁ II. Tytuły egzekucyjne i klauzula wykonalności	460
DZIAŁ IIa. Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego	473
DZIAŁ IIb. Stwierdzenie wykonalności europejskiego nakazu zapłaty	475
DZIAŁ IIc. Zaświadczenie dotyczące orzeczenia wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń	475
DZIAŁ IId. Zaświadczenia dotyczące orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach cywilnych i handlowych	476

DZIAŁ II da. Zaświadczenia dotyczące orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej	477
DZIAŁ II e. Wyciągi z orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach alimentacyjnych	478
DZIAŁ II f. Zaświadczenia dotyczące orzeczeń obejmujących środki ochrony w sprawach cywilnych	479
DZIAŁ III. Wszczęcie egzekucji i dalsze czynności egzekucyjne	480
DZIAŁ IV. Zawieszenie i umorzenie postępowania	496
DZIAŁ V. Ograniczenia egzekucji	503
DZIAŁ VI. Powództwa przeciwegzekucyjne	515
TYTUŁ II. EGZEKUCJA ŚWIADCZEŃ PIENIĘŻNYCH	517
DZIAŁ I. Egzekucja z ruchomości	517
Rozdział 1. Zajęcie	517
Rozdział 2. Sprzedaż	524
Rozdział 3. Sprzedaż w drodze licytacji elektronicznej	531
DZIAŁ II. Egzekucja z wynagrodzenia za pracę	539
DZIAŁ III. Egzekucja z rachunków bankowych	543
DZIAŁ IV. Egzekucja z innych wierzytelności	550
DZIAŁ IV a. Egzekucja z innych praw majątkowych	558
DZIAŁ V. Wyjawienie majątku	566
DZIAŁ VI. Egzekucja z nieruchomości	569
Rozdział 1. Przepisy wstępne	569
Rozdział 2. Zajęcie	570
Rozdział 3. Opis i oszacowanie	578
Rozdział 4. Obwieszczenie o licytacji	583
Rozdział 5. Warunki licytacyjne	588
Rozdział 6. Licytacja	590
Rozdział 6a. Sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej	594

Rozdział 7. Przybicie	599
Rozdział 8. Przesądzenie własności	601
Rozdział 9. Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego	604
DZIAŁ VIa. Uproszczona egzekucja z nieruchomości	606
DZIAŁ VII. Egzekucja ze statków morskich	609
DZIAŁ VIII. Podział sumy uzyskanej z egzekucji	612
Rozdział 1. Przepisy ogólne	612
Rozdział 2. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z wynagrodzenia za pracę	619
Rozdział 3. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych	621
Rozdział 4. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości	622
TYTUŁ III. PRZEPISY SZCZEGÓLNE O EGZEKUCJI	624
DZIAŁ I. Egzekucja świadczeń niepieniężnych	624
DZIAŁ II. Przepisy szczególne o egzekucji z udziałem Skarbu Państwa oraz przedsiębiorców	634
Rozdział 1. Przepisy ogólne	634
Rozdział 2. Egzekucja przez zarząd przymusowy	636
Rozdział 3. Egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego	641
DZIAŁ III. Egzekucja w celu zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej	645
DZIAŁ IV. (uchylony)	646
DZIAŁ V. Egzekucja świadczeń alimentacyjnych	646
DZIAŁ VI. (uchylony)	649
CZĘŚĆ CZWARTA. PRZEPISY Z ZAKRESU MIĘDZYNARODOWEGO POSTĘPOWANIA CYWILNEGO	649
KSIĘGA PIERWSZA. JURYSDYKCJA KRAJOWA	650

TYTUŁ I. PRZEPISY OGÓLNE	650
TYTUŁ III. JURYSDYKCJA KRAJOWA W PROCESIE	651
TYTUŁ IV. JURYSDYKCJA KRAJOWA W POSTĘPOWANIU NIEPROCESOWYM	657
TYTUŁ IVA. JURYSDYKCJA KRAJOWA W POSTĘPOWANIU ZABEZPIEZAJĄCYM I EGZEKUCYJNYM	663
KSIĘGA PIERWSZA a. IMMUNITET SĄDOWY I EGZEKUCYJNY	663
KSIĘGA DRUGA. POSTĘPOWANIE	667
TYTUŁ I. ZDOLNOŚĆ SĄDOWA I PROCESOWA	667
TYTUŁ II. ZABEZPIECZENIE KOSZTÓW PROCESU	667
TYTUŁ III. ZWOLNIENIE CUDZOZIEMCÓW OD KOSZTÓW SĄDOWYCH	670
TYTUŁ IV. POMOC PRAWNA	670
TYTUŁ V. ZABEZPIECZENIE DOWODÓW	675
TYTUŁ VI. ZAGRANICZNE DOKUMENTY URZĘDOWE	675
TYTUŁ VII. CZYNNOSCI DOTYCZĄCE SPADKU PO CUDZOZIEMCACH	676
TYTUŁ VIIA. EUROPEJSKIE POŚWIADCZENIE SPADKOWE	677
TYTUŁ VIII. STWIERDZENIE OBCEGO PRAWA I WZAJEMNOŚCI	679
TYTUŁ IX. UZASADNIENIE PRAWOMOCNYCH ORZECZEŃ I WYDAWANIE ZAŚWIADCZEŃ	679
TYTUŁ X. WNIOSEK O UCHYLENIE WYROKU WYDANEGO W SPRAWIE ALIMENTACYJNEJ	680
TYTUŁ XI. EUROPEJSKI NAKAZ ZABEZPIECZENIA NA RACHUNKU BANKOWYM	681
KSIĘGA TRZECIA. UZNANIE I STWIERDZENIE WYKONALNOŚCI	684

TYTUŁ I. UZNANIE ORZECZEŃ SĄDÓW PAŃSTW OBCYCH LUB ROZSTRZYGNIEŃ INNYCH ORGANÓW PAŃSTW OBCYCH	684
TYTUŁ II. WYKONALNOŚĆ ORZECZEŃ SĄDÓW PAŃSTW OBCYCH LUB ROZSTRZYGNIEŃ INNYCH ORGANÓW PAŃSTW OBCYCH ORAZ UGÓD ZAWARTYCH PRZED TAKIMI SĄDAMI I ORGANAMI LUB PRZEZ NIE ZATWIERDZONYCH	686
TYTUŁ III. (uchylony)	689
TYTUŁ IV. (uchylony)	689
TYTUŁ V. (uchylony)	689
TYTUŁ VI. (uchylony)	689
KSIEGA CZWARTA. UZNANIE I WYKONANIE NIEKTÓRYCH ORZECZEŃ SĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ POCHODZĄCYCH Z TYCH PAŃSTW UGÓD, DOKUMENTÓW URZĘDOWYCH I POROZUMIEŃ	690
TYTUŁ I. PRZEPISY OGÓLNE	690
TYTUŁ II. WYKONANIE	692
TYTUŁ III. ODMOWA UZNANIA LUB WYKONANIA	697
CZEŚĆ PIĄTA. SĄD POLUBOWNY (ARBITRAŻOWY)	699
TYTUŁ I. PRZEPISY OGÓLNE	699
TYTUŁ II. ZAPIS NA SĄD POLUBOWNY	701
TYTUŁ III. SKŁAD SĄDU POLUBOWNEGO	704
TYTUŁ IV. WŁAŚCIWOŚĆ SĄDU POLUBOWNEGO	708
TYTUŁ V. POSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM POLUBOWNYM	710
TYTUŁ VI. WYROK SĄDU POLUBOWNEGO I ZAKOŃCZENIE POSTĘPOWANIA	713
TYTUŁ VII. SKARGA O UCHYLENIE WYROKU SĄDU POLUBOWNEGO	716

TYTUŁ VIII. UZNANIE I STWIERDZENIE WYKONALNOŚCI WYROKU SĄDU POLUBOWNEGO LUB UGODY PRZED NIM ZAWARTEJ	719
--	-----

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Przepisy wprowadzające	
Kodeks postępowania cywilnego	723
Rozdział 1. Przepisy ogólne	725
Rozdział 2. Zmiany w przepisach obowiązujących	729
Rozdział 3. Przepisy przejściowe	730
Skorowidz przedmiotowy do Kodeksu postępowania cywilnego	733

USTAWA

z dnia 17 listopada 1964 r.

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

(tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1805; zm.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1981, poz. 2052, poz. 2262, poz. 2270, poz. 2289, poz. 2328, poz. 2459; z 2022 r. poz. 1, poz. 366, poz. 480, poz. 807, poz. 830, poz. 974, poz. 1098, poz. 1301, poz. 1371, poz. 1692, poz. 1855, poz. 1967, poz. 2127, poz. 2140, poz. 2180, poz. 2339, poz. 2436, poz. 2600, poz. 2687; z 2023 r. poz. 289, poz. 326, poz. 403, poz. 535, poz. 556, poz. 614, poz. 739, poz. 803, poz. 852)

TYTUŁ WSTĘPNY PRZEPISY OGÓLNE

Sprawa cywilna

Art. 1.¹ Kodeks postępowania cywilnego normuje postępowanie sądowe w sprawach ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy, jak również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz w innych sprawach, do których przepisy tego Kodeksu stosuje się z mocy ustaw szczególnych (sprawy cywilne).

---

¹ Art. 1, rozumiany w ten sposób, iż w zakresie pojęcia „sprawy cywilnej” nie mogą się mieścić roszczenia dotyczące zobowiązań pieniężnych, których źródło stanowi decyzja administracyjna, został uznany za niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 10 lipca 2000 r., SK. 12/99 (Dz.U. Nr 55, poz. 665) z dniem 17 lipca 2000 r.

Art. 1 częściowo został uznany za niezgodny z art. 194 ust. 1 zdanie pierwsze w związku z art. 10 Konstytucji RP, przez pkt 1 wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 11 września 2017 r., K 10/17 (Dz.U. poz. 1727) z dniem 11 września 2017 r. Zgodnie z tym wyrokiem wymieniony wyżej przepis traci moc w zakresie, w jakim dotyczy zagadnienia oceny prawidłowości procedury wyboru sędziego Trybunału Konstytucyjnego.

Art. 1 częściowo został uznany za niezgodny z art. 194 ust. 2 w związku z art. 10 Konstytucji RP oraz z art. 144 ust. 3 pkt 21 w związku z art. 10 Konstytucji RP, przez pkt 2 wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 11 września 2017 r., K 10/17 (Dz.U. poz. 1727) z dniem 11 września 2017 r. Zgodnie z tym wyrokiem wymieniony wyżej przepis traci moc w zakresie, w jakim dotyczy zagadnienia oceny prawidłowości procedury przedstawienia kandydatów na stanowisko Prezesa oraz Wiceprezesa Trybunału Konstytucyjnego przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Trybunału Konstytucyjnego i powołania ich przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Droga sądowa

Art. 2. § 1. Do rozpoznawania spraw cywilnych powołane są sądy powszechne, o ile sprawy te nie należą do właściwości sądów szczególnych, oraz Sąd Najwyższy.

§ 1a–2. (*uchylone*)

§ 3. Nie są rozpoznawane w postępowaniu sądowym sprawy cywilne, jeżeli przepisy szczególne przekazują je do właściwości innych organów.

Zasada prawdy materialnej

Art. 3. Strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody.

Art. 4. (*uchylony*)

Nadużycie prawa procesowego

Art. 4¹. Z uprawnienia przewidzianego w przepisach postępowania stronom i uczestnikom postępowania nie wolno czynić użytku niezgodnego z celem, dla którego je ustanowiono (nadużycie prawa procesowego).

Udzielanie pouczeń

Art. 5. W razie uzasadnionej potrzeby sąd może udzielić stronom i uczestnikom postępowania występującym w sprawie bez adwokata, radcy prawnego, rzecznika patentowego lub radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych.

Zasada szybkości

Art. 6. § 1. Sąd powinien przeciwdziałać przewlekaniu postępowania i dążyć do tego, aby rozstrzygnięcie nastąpiło na pierwszym posiedzeniu, jeżeli jest to możliwe bez szkody dla wyjaśnienia sprawy.

§ 2. Strony i uczestnicy postępowania obowiązani są przytaczać wszystkie fakty i dowody bez zwłoki, aby postępowanie mogło być przeprowadzone sprawnie i szybko.

Udział prokuratora w postępowaniu cywilnym

Art. 7. Prokurator może żądać wszczęcia postępowania w każdej sprawie, jak również wziąć udział w każdym toczącym się już postępowaniu, jeżeli według jego oceny wymaga tego ochrona praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego. W sprawach niemajątkowych z zakresu prawa rodzinnego prokurator może wytaczać powództwa tylko w wypadkach wskazanych w ustawie.

Udział organizacji pozarządowych w procesie cywilnym

Art. 8. Organizacje pozarządowe, których zadanie statutowe nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej, mogą dla ochrony praw obywateli, w wypadkach przewidzianych w ustawie, wszcząć postępowanie oraz wziąć udział w toczącym się postępowaniu.

Zasada jawności postępowania; dostęp do akt sprawy

Art. 9. § 1. Rozpoznawanie spraw odbywa się jawnie, chyba że przepis szczególnie stanowi inaczej. Strony i uczestnicy postępowania mają prawo przeglądać akta sprawy i otrzymywać odpisy, kopie lub wyciągi z tych akt. Treść protokołów i pism może być także udostępniana w postaci elektronicznej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe (system teleinformatyczny) albo innego systemu teleinformatycznego służącego udostępnianiu tych protokołów lub pism.

§ 2. Strony i uczestnicy postępowania mają prawo do otrzymania z akt sprawy zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku, chyba że protokół został sporządzony wyłącznie pisemnie. Przewodniczący wydaje z akt sprawy zapis dźwięku, jeżeli wydaniu zapisu obrazu i dźwięku sprzeciwia się ważny interes publiczny lub prywatny.

§ 3. Jeżeli posiedzenie odbyło się przy drzwiach zamkniętych strony i uczestnicy postępowania mają prawo do otrzymania z akt sprawy jedynie zapisu dźwięku.

Prawo do prywatnej rejestracji czynności sądu za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk

Art. 9¹. § 1. Nie jest wymagane zezwolenie sądu na utrwalanie przez strony lub uczestników postępowania przebiegu posiedzeń i innych czynności sądowych, przy których są obecni, za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk.

§ 2. Strony i uczestnicy postępowania uprzedzają sąd o zamiarze utrwalenia przebiegu posiedzenia lub innej czynności sądowej za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk.

§ 3. Sąd zakazuje stronie lub uczestnikowi postępowania utrwalenia przebiegu posiedzenia lub innej czynności sądowej za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk, jeżeli posiedzenie lub jego część odbywa się przy drzwiach zamkniętych lub sprzeciwia się temu względ na prawidłowość postępowania.

Uгода sądowa

Art. 10. W sprawach, w których zawarcie ugody jest dopuszczalne, sąd dąży w każdym stanie postępowania do ich ugodowego załatwienia, w szczególności przez nakłanianie stron do mediacji.

Moc wiążąca wyroków karnych w postępowaniu cywilnym

Art. 11. Ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Jednakże osoba, która nie była oskarżona, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną.

Roszczenie adhezyjne

Art. 12. Roszczenia majątkowe wynikające z przestępstwa mogą być dochodzone w postępowaniu cywilnym albo w wypadkach w ustawie przewidzianych w postępowaniu karnym.

Tryby i rodzaje postępowania

Art. 13. § 1. Sąd rozpoznaje sprawy w procesie, chyba że ustawa stanowi inaczej. W wypadkach przewidzianych w ustawie sąd rozpoznaje sprawy według przepisów o postępowaniach odrębnych.

§ 2. Przepisy o procesie stosuje się odpowiednio do innych rodzajów postępowań unormowanych w niniejszym kodeksie, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Art. 14. (*uchylony*)

Stan prawny na 8 maja 2023 r.

W najnowszym 12. wydaniu książki uwzględniono zmiany wynikające m.in. z ustaw:

- z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 535),
- z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 614),
- z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 852).

W publikacji zamieszczono skorowidz przedmiotowy ułatwiający odnalezienie poszczególnych instytucji, a zaakcentowane tłem tytuły przed artykułami Kodeksu postępowania cywilnego objaśniają ich sens.

Książka jest przeznaczona dla osób, którym niezbędna jest znajomość przepisów z zakresu postępowania cywilnego, a także studentów.

LEXOTEKA

więcej niż podręcznik

Poszukaj pozostałych podręczników
dostępnych online

www.lexoteka.pl

9 788383 287492 W12P01

ISBN 978-83-8328-749-2

9 788383 287492

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSCLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 23 ZŁ (W TYM 5% VAT)